

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Sytuacja osób niepełnosprawnych na podlaskim rynku pracy

***Spotkanie w ramach „Partnerstwa lokalnego na rzecz promocji
zatrudnienia oraz rozwoju zasobów ludzkich w województwie
podlaskim”, Białystok, 18 czerwca 2019 roku***

Niepełnosprawność - definicje

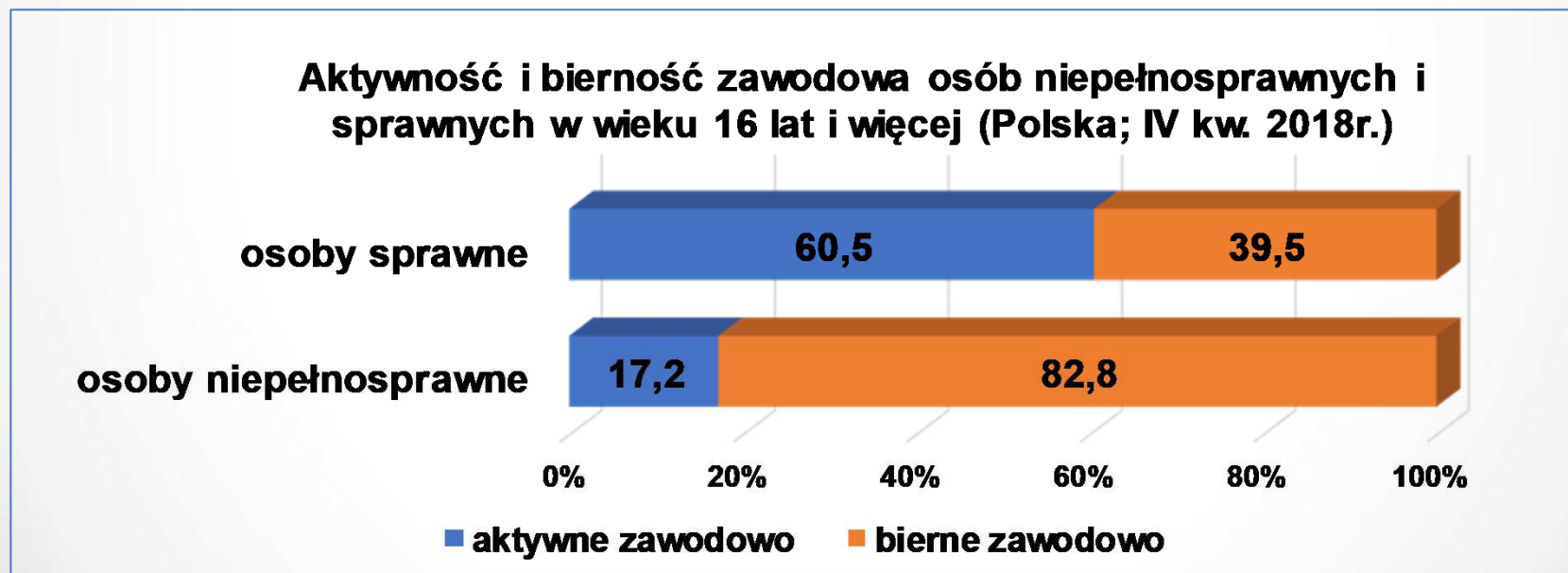
- **Wg ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych**
„Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”; ustawa ta określa trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany, lekki.
- **Definicja przyjęta w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności GUS** – wyodrębnia osoby niepełnosprawne na podstawie kryterium prawnego. **Do osób niepełnosprawnych zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy.**

Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych

Wg wyników badania BAEL w IV kwartale 2018 r. **w Polsce:**

- było 3,1 mln osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej, co stanowiło 10% ludności kraju,
- w tym w wieku produkcyjnym było 53% osób niepełnosprawnych (1,674 tys.);
- co 6-ta osoba niepełnosprawna w wieku 16 lat i więcej (17,2%) i co 4-ta w wieku produkcyjnym (28,3%) była aktywna zawodowo;

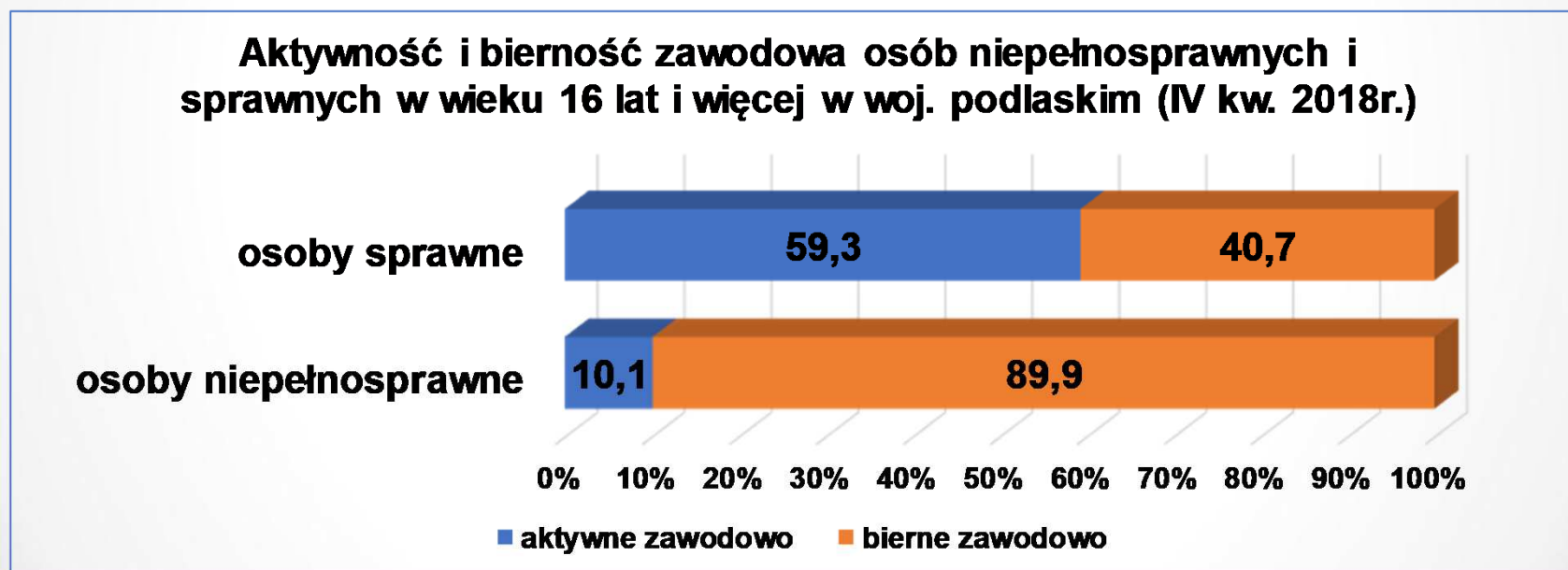

Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych

Wg wyników badania BAEL w IV kwartale 2018 r. **w woj. podlaskim**:

- osoby niepełnosprawne w liczbie 79 tys. stanowiły 8,8% ogółu ludności,
- aktywna zawodowo była co 10-ta osoba niepełnosprawna w wieku 16 lat i w., (wskaźnik aktywności zawodowej 10,1%);

Charakterystyka demograficzna osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej w kontekście aktywności zawodowej (wg BAEL)

Polska – 3,1 mln osób niepełnosprawnych (IV kw.2018)	Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wg BAEL (%) – dane ogólnopolskie
<p>Stopień niepełnosprawności: 50% osób posiada umiarkowany i po 25% znaczny i lekki stopień niepełnosprawności;</p>	<p>Najaktywniejsze są osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności - wskaźnik zatrudnienia 23,8%, następnie z umiarkowanym – 17,0% i tylko 6,1% ze znacznym;</p>
<p>Proporcje płci: 51% to mężczyźni, 49% to kobiety;</p>	<p>Pracuje 17,4% mężczyzn i 14,5% kobiet;</p>
<p>Miejsce zamieszkania: 62% w mieście i 38% na wsi;</p>	<p>Pracuje 17,5% mieszkańców miast i 13,4% mieszkańców wsi;</p>
<p>Dominują starsze grupy wiekowe: 65 lat i więcej – 39%, 55-64 lata – 30%, 45-54 lata – 13%, młodsze grupy wiekowe: 3-9%; w wieku produkcyjnym jest 53,4%ON;</p>	<p>Najaktywniejsza zawodowo są grupy w wieku: - 45-54 lata – 31,6% z nich pracuje, - 35-44 lata – 30,8%, - 25-34 lata – 29,2%, Pracuje 26,0% ON w wieku produkcyjnym;</p>
<p>Wykształcenie: dominują osoby z wykształceniem zawodowym: zasadniczym – 33% i średnim – 22%; gimnazjalne i niższe ma 28%, wyższe – 10%.</p>	<p>Największy odsetek pracujących jest wśród ON z wykształceniem wyższym – 36,4%, policealnym i średnim zawodowym – 21,0%, LO - 19,1%, ZSZ – 15,2% i 5,3% z w. gimnazjalnym i niższym.</p>

AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POLSCE I WOJ. PODLASKIM (BAEL)

Woj. podlaskie	Aktywność ekonomiczna osób w wieku 16 lat i więcej (IV kwartał)					
	Osoby sprawne			Osoby niepełnosprawne		
	2010	2017	2018	2010	2017	2018
współczynnik aktywności zawodowej w %	58,6	58,9	59,3	14,3	10,5	10,1
wskaźnik zatrudnienia w %	53,4	56,7	57,5	12,1	10,5	10,1

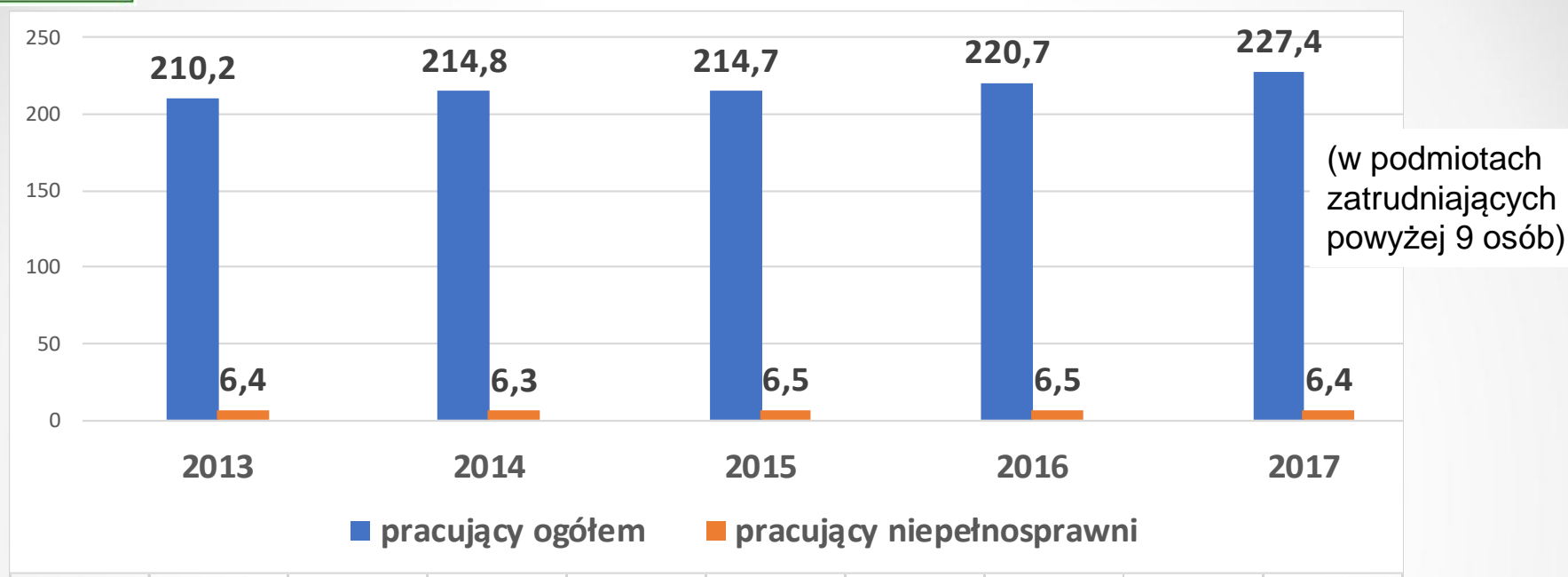
Polska	Aktywność ekonomiczna osób w wieku 16 lat i więcej (IV kwartał)					
	Osoby sprawne			Osoby niepełnosprawne		
	2010	2017	2018	2010	2017	2018
współczynnik aktywności zawodowej w %	60,0	60,7	60,5	16,8	16,4	17,2
wskaźnik zatrudnienia w %	54,3	58,0	52,8	14,4	15,2	15,9

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS, Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności,
<http://www.niepelnosprawni.gov.pl/niepelnosprawnosc-w-liczbach-/bael/>

- W woj. podlaskim pracuje co 10-ta osoba niepełnosprawna; w skali Polski co 6-ta;
- Aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych jest prawie 6-krotnie niższa niż osób sprawnych;
- O ile w skali kraju aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych stopniowo zwiększa się, to w woj. podlaskim jest coraz mniejszy odsetek osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo i pracujących;

NIEPEŁNOSPRAWNI PRACUJĄCY W WOJ. PODLASKIM (2013-2017)

Źródło: Pracujący w gospodarce narodowej, lata 2013-2017, GUS, Warszawa

- W końcu 2017 r. w woj. podlaskim w podmiotach zatrudniających pow. 9 osób pracowało **6,4 tys. osób niepełnosprawnych** i stanowiły one 2,8% ogółu pracujących w województwie (3,6% w Polsce). O ile zatrudnienie ogółu ludności rośnie (o 8%), to **zatrudnienie osób niepełnosprawnych pozostaje na tym samym poziomie.**
- 51% niepełnosprawnych pracujących ma umiarkowany stopień niepełnosprawności, 39% lekki i 10% znaczny. Osoby niepełnosprawne pracują głównie w administrowaniu i działalności wspierającej (30%), przetwórstwie przemysłowym (24%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (13%) i opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (9%).
- 74% niepełnosprawnych pracuje w pełnym, a 26% w niepełnym wymiarze pracy.
- 84% pracuje w charakterze pracownika najemnego, 14% na własny rachunek.

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Zakładach Pracy Chronionej

2018 (XII)	Liczba ZPCh	Zatrudnienie ogółem	w tym niepełnosprawni	wg stopnia niepełnosprawności		
				znaczny	umiarkowany	lekki
Polska	922	145875	113766	9535	79799	24406
Podlaskie	13	1285	1001	143	596	262

<http://www.niepelnosprawni.gov.pl/tablice/dane-od-wojewodow-o-zpch/>

- Woj. podlaskie należy do województw o najmniejszej liczbie ZPCh, obok Opolskiego i Zachodniopomorskiego (po 14), najwięcej ZPCh działa w Wielkopolskim – 138;
- Spośród 1001 osób niepełnosprawnych pracujących w ZPCh 59,5% stanowiły osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 26,2% - lekkim, 14,3% - znacznym;
- W ZPCh 23% stanowili zatrudnieni z chorobami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym, a 18% to osoby niewidome.

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Zakładach Aktywności Zawodowej

2018 (XII)	Liczba ZAZ	Zatrudnienie ogółem	w tym niepełnosprawni	wg stopnia niepełnosprawności		
				znaczny	umiarkowany	lekki
Polska	116	6663	5069	3015	2019	35
Podlaskie	5	207	152	84	68	0

<http://niepelnosprawni.gov.pl/p,85,dane-dotyczace-zakladow-aktywnosci-zawodowej>

- Woj. podlaskie należy do województw o mniejszej liczbie ZAZ (najmniej w Lubuskim, Opolskim i Pomorskim - po 2, najwięcej w Śląskim – 14 i Podkarpackiem – 12);
- Spośród 152 osób niepełnosprawnych pracujących w podlaskich ZAZ 55% stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, a 45% z umiarkowanym.
- W ZAZ 63% stanowili zatrudnieni z chorobami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym, a 9% to osoby niewidome.

ZAREJESTROWANI BEZROBOTNI W WOJ. PODLASKIM

Na koniec maja 2019 r. w powiatowych urzędach pracy woj. podlaskiego zarejestrowanych było **3,0 tys. osób niepełnosprawnych, w tym:**

- **2,5 tys. jako bezrobotne** (6,7% ogółu bezrobotnych) oraz
- **0,5 tys. osób jako poszukujące pracy** i nie pozostające w zatrudnieniu (53,2% ogółu poszukujących pracy).

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2010	XII 2015	XII 2016	XII 2017	XII 2018	2018 - 2010
BEZROBOTNI W WOJ. PODLASKIM OGÓŁEM	63791	55019	48361	39997	36786	-27005 -42,3%
W TYM NIEPEŁNOSPRAWNI	3419	3424	3042	2572	2454	-965 -28,2%
% NIEPEŁNOSPRAWNYCH DO OGÓŁU BEZROBOTNYCH	5,4	6,2	6,3	6,4	6,7	+1,3pp.

- W okresie 2010–2018 **liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych zmniejszyła się o ponad 28%**, podczas gdy wśród ogółu bezrobotnych odnotowano spadek poziomu bezrobocia aż o 42%;
- Rośnie udział niepełnosprawnych w zbiorowości bezrobotnych, mimo spadku
  - liczby (6,9% w końcu maja 2019 r.)

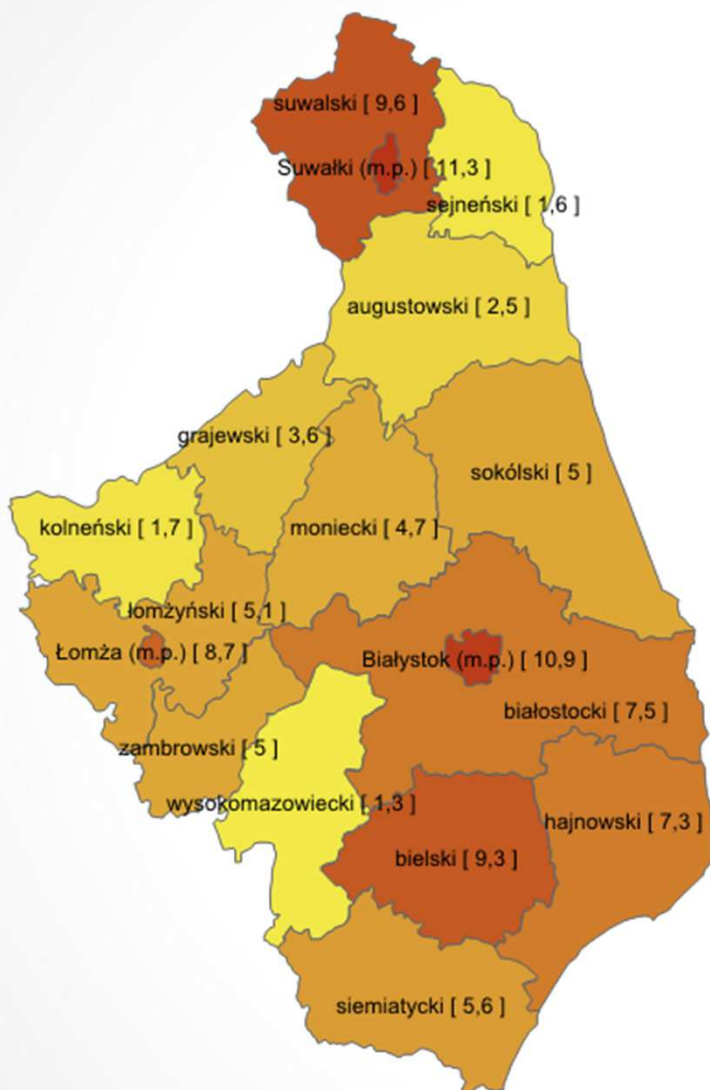

STRUKTURA BEZROBOTNYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W WOJ. PODLASKIM

- **przeważają mężczyźni – 61%**, kobiety stanowią 39%,
- **w większości to mieszkańcy miast – 74%**, to mieszkańcy wsi 26%,
- **prawo do zasiłku posiada 12%** osób niepełnosprawnych,
- **dominują osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności – 78%** ogółu rejestrujących się niepełnosprawnych, **21% posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności**, a **1% - znaczny stopień niepełnosprawności**,
- wśród rodzajów niepełnosprawności najczęściej występują:
upośledzenie narządu ruchu – 33%, **choroby psychiczne – 14%**, **narządu wzroku – 11%** oraz **schorzenia układu oddechowego i krążenia - 10%**,
- bezrobotni niepełnosprawni to w **65% osoby powyżej 45 roku życia**,
- reprezentują głównie niższe poziomy wykształcenia – **64% ma wykształcenie zasadnicze zawodowe i niższe**, a jedynie **7% ma wykształcenie wyższe**,
- **długotrwałe bezrobocie** to problem **69% bezrobotnych niepełnosprawnych**.

NIEPEŁNOSPRAWNI ZAREJESTROWANI JAKO BEZROBOTNI W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY (XII 2018)

Poziom bezrobocia osób niepełnosprawnych jest zróżnicowany terytorialnie,

średnia wojewódzka 6,7%

- największy % udział w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano w:
  - m. Suwałki – 11,3%,
  - m. Białystok – 10,9%,
  - powiat suwalski – 9,6%,
  - powiat bielski – 9,3%.
- najniższy udział na terenie:
  - powiat wysokomazowiecki – 1,3%,
  - powiat sejneński – 1,6%,
  - powiat kolneński – 1,7%.

Dane: obliczenia własne WUP

AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – POŚREDNICTWO PRACY

Cel - pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników. Urzędy pracy inicjują i organizują kontakty bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami.

Pośrednictwo pracy świadczone w PUP		2018 rok
<i>Liczba ofert pracy ogółem</i>		30699
<i>w tym oferty pracy dla osób niepełnosprawnych ogółem</i>		1178
w tym:	• miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej	1093
	• miejsca aktywizacji zawodowej	85
	- staże	75
	- prace społecznie użyteczne	10

W 2018 roku do osób niepełnosprawnych adresowanych było **1178 propozycji pracy, czyli 3,8% ogółu** wszystkich ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców do PUP (w 2012 r. 1271 ofert – 6,5%). Oferty pracy subsydiowanej w liczbie 205 stanowiły 17,4% wszystkich ofert pracy adresowanych do osób niepełnosprawnych.

AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – PORADNICTWO ZAWODOWE

Cel - pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w planowaniu i organizowaniu ich życia zawodowego.

Usługi poradnictwa zawodowego oferują powiatowe urzędy pracy oraz centra informacji i planowania kariery zawodowej wojewódzkich urzędów pracy.

Poradnictwo zawodowe świadczone w PUP		2018 rok
w tym:	• porady indywidualne	158
	• porady grupowe	58
• Objęcie indywidualnym planem działania		1259

W 2018 roku z usług poradnictwa zawodowego w PUP skorzystało 216 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, a w CliPKZ – 9 osób niepełnosprawnych.

Bierność zawodowa osób niepełnosprawnych w Polsce (BAEL; IV kw. 2018r.)

- Wśród osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym aktywni zawodowo stanowią jedynie 28%, a bierni zawodowo – 72%, natomiast wśród osób sprawnych jest 81% aktywnych zawodowo i 19% biernych zawodowo.
- Niepełnosprawność i choroba są istotną przyczyną bierności zawodowej.
- Wśród ogółu biernych zawodowo chorobę i niepełnosprawność jako przyczynę wskazało 12% badanej ludności,

inne przyczyny bierności to: emerytura (54%), kontynuowanie nauki i uzupełnianie kwalifikacji (17%), obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (14%), zniechęcenie bezskutecznością poszukiwań pracy (2%),

Dziękuję za uwagę

Wojewódzki Urząd Pracy

ul. Pogodna 22

15-354 Białystok

sekretariat@wup.wrotapodlasia.pl

www.wupbialystok.praca.gov.pl